

Учитесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
І свого не цурайтесь.

Творчість Шевченка цікава і багатогранна. Вона стала основою нашого морального виховання, формування добрих почуттів. Читаючи його вірші, починаєш краще розуміти власний народ, дізнаєшся чимало нового з історії.

Хочеться вірити, що ми, нащадки Великого Кобзаря, утілимо в життя його світлі мрії. Що ми — те саме нове покоління!

Шабельна Аліна

ШЕВЧЕНКО ХУДОЖНИК

Серед плеяди видатних діячів української культури Тарасові Григоровичу Шевченку належить особливе місце. Він своєю полум'яною поетичною і мистецькою творчістю виражав споконвічні вільнолюбні прагнення нашого народу. Тарас Шевченко як художник займає одне з найпочесніших місць в українському образотворчому мистецтві. Він прекрасно володів всіма відомими тоді засобами графічного зображення.

Обдарований від природи хлопчина рано відчув тягу до малювання. Ще змалку крейда і вуглинка були для нього неабиякою радістю. Малював ними стіни, лави, стіл... Малював у хаті і на дворі, вдома і в гостях... Якось прийшла сестра Катерина з панщини і не впізнала своєї хати: візерунками розмальовані стіни, долівка і навіть призьба. Хлопець любив зображувати птахів, звірів, людей.

Талант художника проявився в Т. Шевченка значно раніше, ніж талант поета. Якщо перші літературні спроби припадають на 1836–1837 роки, то найбільш ранній малюнок, що дійшов до нас і відомий під назвою “Погруддя жінки” або “Жіноча голівка”, датований самим автором ще 1830 роком. З цієї юнацької роботи і розпочалась творчість видатного художника. Юний Шевченко прибув у лютому 1831 року до столиці Російської імперії - Санкт-Петербург, подолавши разом з іншими кріпаками пана Енгельгардта сотні верст. З цього часу почалося його тривале столичне життя, сповнене боротьби за існування, незгасного бажання стати вільним, вивчитися на професійного художника. 1832 року пан віддав Шевченка на навчання в майстерню одного з найкращих художників В. Ширяєва, законтрактувавши його на чотири роки.

Нестача денного часу і заклопотаність, бажання стати справжнім художником змушували Шевченка в білі ночі виходити в Літній сад і змальовувати статуї. Тут відбулась перша зустріч Тараса зі своїм земляком художником І. Сошенком, який зацікавився обдарованим юнаком і вирішив допомогти йому. І. Сошенко давав поради і консультації художнику-початківцю, знайомив його з видатними діячами російської і української культур (Карлом Брюлловим, Василем Григоровичем, Василем Жуковським, Євгеном Гребінкою), спільними зусиллями яких талановитого кріпака було

Циганка-ворожка. 1841 р.

Катерина. 1842 р.

Звільнення дало право Шевченку вступити до Академії мистецтв. Він став одним з найулюбленіших учнів Брюллова. Тарас переходить з класу в клас в числі найкращих учнів. У малярстві він робить дедалі помітніші успіхи.

У 1843 році Тарас Григорович приїхав в Україну. Під час подорожі любов до рідного краю наштовхнула його на створення цілої серії картин під назвою “Живописна Україна”, на яких відображено історичні місця, побут і природу країни. Повернувшись в Петербург, він завершує навчання в Академії мистецтв, видає на власні кошти і поширює альбом під назвою “Живописна Україна”. Небагато з тих, кому випала безсмертна пам'ять у душі народу, здобули його такою дорогою ціною, як Тарас Шевченко. Доля не шкодувала для нього найжорстокіших випробувань і страждань. Прожив Шевченко лише 47 років, з них 25 – у кріпосному рабстві, 10 – у тюрмах та на засланні. А решту – постійно перебував під недремним жандармським оком, воюючи із нестатками. Помер він самотнім у казенній комірчині, не здійснивши навіть природної людської мрії про сімейний затишок у власному домі.

ЗНАЧЕННЯ ШЕВЧЕНКА ДЛЯ УКРАЇНИ

Як відомо, Тарас Григорович Шевченко був українським поетом та художником. Його роль у формуванні самовизначення нашого народу, розвитку культури, літератури, мистецтва важко переоцінити.

Шевченкове слово запалювало серця українців. Завдяки його творчості українська література вийшла на широкий міжнародний шлях історичного поступу і вивела із забуття всю націю. Його вірші – геніальні. Поетичним талантом Шевченка й досі захоплюються у всьому світі. Проте значення віршів поета — не тільки в їх мовній чи літературній майстерності. Адже ніколи раніше з такою силою та переконанням не лунав заклик до власного народу скинути чужоземне ярмо і здобути волю. Пристрасна поезія Шевченка не обмежувалась оплакуванням героїчного минулого, а будила національні почуття. Великою заслугою поета було те, що його творчість сприяла згуртуванню українського народу. Ненависть митця до соціальної несправедливості та вболівання за волю і гідність простої людини виводилася з його селянського походження, але своїм інтелектуальним зростанням він завдячував впливам українського дворянства. Кожна з верств українського

суспільства знаходила в його поезії відображення своїх інтересів. Відтак Шевченків ідеал національного й соціального визволення ґрунтувався не на ненависті й протистоянні, а на одвічних загальнолюдських цінностях добра, справедливості, милосердя. Йому належить визначення національної ідеї, зміст якої актуальний і нині: одночасне національне та соціальне визволення українського народу.

Великий поетичний доробок Т. Шевченка як за змістом, так і за формою свідчить про геніальність поета. Вона проявилася уже з виходом у світ "Кобзаря", а також при написанні таких ліричних шедеврів, як "Дівичії ночі", "Маленькій Мар'яні", "Зацвіла в долині", "У нашій раї на землі", балад "Лілея", "Русалка", поеми "Наймичка" та ін. Надрукувавши в "Записках о Южной Руси" поему "Наймичка", П. Куліш першим у пресі назвав Т. Шевченка генієм. "У його віршах мова наша зробила той великий крок, - писав П. Куліш, - який робиться тільки спільними зусиллями цілого народу протягом тривалого часу або чарами генія, що в своїй особі втілює вроджену художність рідного племені". Т. Шевченко так визначив самобутність і рівноправність російського і українського народів у сфері мови і літератури: "...на москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх народ і слово, і у нас народ і слово. А чиє краще, нехай судять люди".

Тарас Григорович зробив велетенський внесок у пробудження і формування національної свідомості українського народу, в розвиток української та світової культури. Ідеї, думки, вся творчість Шевченкового генія стала тим живим феноменом, який далі розвивається вже в свідомості українського суспільства. Як актуально сьогодні звучать безсмертні Шевченкові слова:

Свою Україну любіть, Любіть її... во время люте, В останню тяжкую минуту За неї Господа моліть.

І смеркає, і світає,
День божий минає,
І знову люд потоплений
І все спочиває.
Тільки я, мов окаяний,
І день і ніч плачу
На розпутьях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає
Оглухли, не чують;
Кайданами міняються,
Правдою торгують.
І господа зневажають,
Людей запрягають
В тяжкі ярма. Орють лихо,
Лихом засівають,
А що вродить? побачите,
Які будуть жнива!
Схаменіться, недолуди,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну,
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну,
Розкуйтеся, братайтеся!
У чужому краю
Не шукайте, не питаєте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.

